

Vihti, Palojärven kylä, Rantahepalon tila

Muinaisjäännösinventointi

Rantahepalon tila (rek nro 1:183) sijaitsee Vihdin Palojärven kylässä samannimisen järven itärannalla. Kiinteistön alueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Vihdin kunnan kattava perusinventointi on kuitenkin jo vuodelta 1966 ja monilta osin vanhentunut, joten kiinteistön alueella katsottiin olevan tarvetta arkeologiseen selvitykseen. Tästä johtuen allekirjoittanut on Museoviraston rekisteriportaalin, historiallisen kartta-aineiston, perus- ja maaperäkartojen sekä 13.8.2014 tehdyn maastokäynnin pohjalta inventoinut kiinteistön alueen.

Rantahepalon tila sijaitsee topografialtaan vaihtelevassa metsämaastossa. Maaperä alueella on kalliota ja moreenia. Kiinteistön länsiosa viettää Palojärveen, kiinteistön itäosassa on kallioiden välistä metsäistä ylänköä, joka on paikoin soistunut.

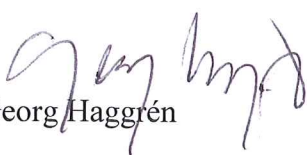
Viereisen Palojärven korkeus merenpinnasta on noin 43,5 m eli järvi on kuroutunut merestä jo varhain mesoliittisella ajalla. Tontilta ei ole kivikautiselle asutukselle suotuisia olosuhteita. Lähialueilta ei tunneta merkkejä pronssikautisesta asutuksesta, ei myöskään rautakautisia muinaisjäännöksiä. Palojärven rannoilla on jyrkkiä kalliota, mutta ne sijaitsevat niin korkealla merenpinnasta, että niissä tuskin on ollut kalliomaalauksia. Maastokäynnillä tontin pystysuorat kalliopinnat tarkastettiin.

Keskiaikainen Palojärven kylä on syntynyt viimeistään 1300-luvulla, varhaisin maininta kylästä on vuodelta 1433, mutta se lienee viimeistään 1410-luvulla ollut laajan verokunnan keskus. Kylässä oli 1500-luvun puolivälissä 4–6 taloa. Kantatilat, niiden tonttimaat, pellot ja niityt sijaitsivat Palojärven luoteisrannalla etelään viettävässä rinteessä noin 1,5 km Rantahepalosta. Kylästä on Kansallisarkiston kokoelmissa niukasti suurimittakaavaista kartta-aineistoa, mutta 1700-luvun lopulla laaditussa ns. Kuninkaankartastossa erottuu maankäyttö kylän alueella selkeästi. Järven itäpuoli on ollut kylän yhteisiin ns. ulkomaihin kuulutta metsää. Siellä on ollut kaksi torppaa, mutta ne ovat sijainneet kaukana Rantahepalosta.

Isojaossa myöhempi Rantahepalon alue on lohkottu Södergårdin kantatalon metsämaaksi. Vuoteen 1906 mennessä aivan nykyisen Rantahepalon kiinteistön eteläpuolelle oli rakennettu torppa. Paikalla on yhä pieni peltoaukea, mutta torpan rakennukset ovat kadonneet. Maastokäynnin yhteydessä todettiin Rantahepalon kiinteistön eteläpuolella mahdollinen myllynpaikka tai torpalle vienyt siltarakenne. Nämä mahdolliset rakenteet jäävät kiinteistön ulkopuolelle.

Arkisto- ja kartta-aineiston tarkastelun sekä maastokäynnin perusteella ei ole syytä olettaa, että Rantahepalon tilan alueella olisi muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Espoossa 20. joulukuuta 2014.

Georg Haggrén

FT, historiallisen arkeologian dosentti